

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

з теми: **ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ**

Виконала: здобувачка вищої освіти
освітньої програми Соціальна допомога
спеціальності 232 Соціальне забезпечення
денної форми здобуття вищої освіти
Бойко Діана Ярославівна

Керівник: **Мельник Л.П.**, кандидат
педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри соціальної роботи

Рецензент: **Віннічук О.В.**, кандидат
політичних наук, доцент, завідувач
кафедри політології та філософії

Кам'янець-Подільський, 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ТА ЧЛЕНАМ ЇХ СІМЕЙ.....	6
1.1. Соціальна допомога військовослужбовцям та членам їх сімей: характеристика основних понять.....	6
1.2. Правові основи соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей.....	24
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВИМ ТА ЇХ СІМ'ЯМ В УКРАЇНІ.....	33
2.1. Форми і види соціальної допомоги військовослужбовцям та їх сім'ям.....	33
2.2. Напрями удосконалення соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей.....	40
ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	63
Додаток А. Анкета для визначення соціальних потреб військовослужбовців та членів їх сімей.....	63

ВСТУП

Актуальність дослідження. В умовах повномасштабної війни соціальна допомога військовослужбовцям та членам їх сімей набуває критичного значення. Вона виконує не лише функцію матеріального забезпечення, а й важливу психологічну, емоційну та моральну підтримку. Система соціального захисту в Україні продовжує адаптуватися до викликів війни, що потребує постійного аналізу та вдосконалення.

Питання надання соціальної допомоги та соціального захисту військовослужбовцям та їх родинам в Україні розглядається як у наукових дослідженнях, так і в нормативно-правових документах. Так, зокрема, Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» визначає основні гарантії та пільги для цієї категорії населення.

Дослідженню окремих аспектів соціального захисту військовослужбовців, а також членів їх сімей присвячували свої роботи С. Андрейчук, А. Бейкун, Є. Григоренко, М. Карпенко, А. Клачко, І. Корж, О. Морушко, М. Гасяк, В. Павленко, С. Пасіка, О. Сайнецький, А. Сидоренко, Ю. Шолудько та ін.

Науковці у своїх роботах проаналізували нормативно-правові акти, у яких законодавчо закріплені гарантії реалізації конституційних прав військовослужбовців та заходи захисту їх від соціальних ризиків (повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, у старості, а також в інших випадках, передбачених законом) задля систематизації таких гарантій і засобів захисту, визначення проблем системи соціального захисту військовослужбовців та пошуку шляхів їх вирішення.

Аналіз ряду останніх досліджень і публікацій свідчить про постійну увагу до питань соціального захисту військовослужбовців та їх родин, а також про необхідність подальшого вдосконалення законодавчої бази та практичних

механізмів надання соціальної допомоги. Тому, вивчення особливостей надання соціальної допомоги може покращити якість життя військовослужбовцям та членам їх сімей, що й зумовило вибір теми нашого наукового дослідження: **«Особливості соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей».**

Об’єкт дослідження – військовослужбовці та члени їх сімей

Предмет дослідження – особливості соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей.

Мета роботи – дослідження сучасного стану соціальної допомоги військовослужбовцям та їх сім’ям, виявлення основних проблемних аспектів.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз наукових підходів до вивчення питання соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей.
2. Розкрити правові основи соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей.
3. Здійснити емпіричне дослідження соціальних потреб військовослужбовців та членів їх сімей.
4. Окреслити напрями удосконалення соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань проведено аналіз та узагальнення даних наукової літератури з теми дослідження, законодавчої бази, спостереження, анкетування, кількісний та якісний аналіз результатів дослідження.

Теоретичне та практичне значення одержаних результатів полягає в комплексному аналізі сучасного стану соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей, виокремлено специфіку їх соціальних потреб та визначенні напрямів соціальної допомоги на основі емпіричних даних і чинного законодавства. Результати дослідження можуть бути корисними для

подальших наукових розвідок у сфері соціальної роботи з військовослужбовцям та членам їх сімей, а запропоновані підходи можуть бути використані в діяльності центрів соціальних служб, військових госпіталів, громадських організацій та під час підготовки соціальних працівників.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження презентовані на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи: досвід і перспективи» (11.04.2025 р., м. Кам'янець-Подільський); на науковій конференції студентів і магістрантів за підсумками НДР у 2024 у році (10.04.2025 р., м. Кам'янець-Подільський); на науково-практичній конференції «Новітні технології сучасного суспільства», (23-25.05.2025 р., м. Харків).

Публікації. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю: Мельник Л.П., Бойко Д.Я. Особливості соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна / За ред. Л.П. Мельник, Т.Л. Опалюк. Вип. 40. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В, 2025. 166 с. С. 105-110. URL: <https://zb-socped.kpnu.edu.ua/?p=74> та тези: Мельник Л.П., Бойко Д.Я. Соціальна допомога військовослужбовцям та членам їх сімей: характеристика основних понять. Advanced top technology: електрон. наук. журн. № 9. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. 79 с. С. 77-79. URL: https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/att_9.pdf

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань) та додатків (1 додаток). Загальний обсяг роботи становить 64 сторінки, з них основного тексту – 53 сторінки.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження кваліфікаційної роботи, встановлено, що соціальна допомога є формою підтримки осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах через вік, стан здоров'я або соціальний статус, і реалізується через різноманітні інструменти – пенсії, допомоги, пільги, соціальні послуги, медичну та психологічну підтримку. Соціальний захист, у свою чергу, є системою державних і суспільних заходів, спрямованих на забезпечення гідного рівня життя, запобігання соціальним ризикам і підтримку вразливих категорій населення. Особливе місце в цій системі посідають військовослужбовці та їхні родини, оскільки військова служба пов'язана з високим рівнем ризику та соціальними обмеженнями. Соціальна допомога цій категорії включає матеріальну, медичну, психологічну та іншу підтримку, що сприяє як виконанню службових обов'язків, так і адаптації після звільнення з армії. Соціальний захист членів сімей військовослужбовців базується на комплексі правових і соціальних гарантій, що враховують їх особливий статус і спрямовані на задоволення матеріальних та духовних потреб. Принципи соціального захисту – такі як законність, соціальна справедливість, гуманізм, індивідуальний підхід, адаптивність, недискримінація та фінансова обґрунтованість – забезпечують ефективність державної політики у цій сфері. Таким чином, соціальна допомога військовослужбовцям та їхнім сім'ям виконує важливу функцію стабілізації, компенсації ризиків та інтеграції цієї категорії у суспільне життя.

Основними законодавчими актами, які регламентують надання соціальної допомоги військовослужбовцям та їхнім сім'ям в Україні, є: Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», який визначає основні гарантії і пільги для військовослужбовців, ветеранів військової служби та їхніх родин. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», який охоплює учасників бойових дій, осіб з інвалідністю

внаслідок війни та членів сімей загиблих, і передбачає систему пільг та соціальних гарантій. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби», що регулює пенсійне забезпечення військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Також важливими є постанови Кабінету Міністрів України, зокрема від 28.10.2004 № 1445, яка визначає умови виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі або інвалідності військовослужбовців, та постанова № 413 від 31.05.2022, що регламентує компенсацію на придбання житла учасникам бойових дій і особам з інвалідністю внаслідок війни. Наказ МОЗ № 1353 від 15.06.2022 визначає порядок організації медичної реабілітації військовослужбовців, регулюючи надання медичної та психологічної допомоги.

Ці документи утворюють нормативну основу для реалізації соціальної політики щодо військовослужбовців і їхніх родин, забезпечуючи комплексний підхід до їхнього соціального захисту.

Система соціальної допомоги військовослужбовцям та їхнім родинам в Україні є багатоаспектною та комплексною, охоплюючи матеріальну, медичну, психологічну, правову та житлову підтримку. Вона забезпечується як державними структурами, так і місцевими органами влади, благодійними фондами, волонтерськими організаціями та міжнародними партнерами. Результати опитування підтверджують наявність значного запиту на психологічну допомогу (45%), медичну реабілітацію (35%), фінансову підтримку (50%) та вирішення житлових питань (25%). Особливого значення набуває адресний підхід до підтримки, який має враховувати участь у бойових діях, сімейний стан та наявність дітей. Дослідження засвідчує необхідність посилення координації між установами соціального захисту та розвитку цільових програм, орієнтованих на реальні потреби військових та їхніх родин.

На основі результатів анкетування встановлено, що напрями удосконалення соціальної допомоги військовослужбовцям та їхнім сім'ям мають охоплювати

кілька ключових сфер. Насамперед йдеться про розвиток системи психологічної підтримки, зокрема надання безоплатної допомоги, впровадження програм посттравматичної адаптації та підготовку фахівців для роботи з військовими та їхніми родинами. Важливим є також забезпечення доступу до якісної медичної реабілітації, особливо в сільській місцевості. Матеріальна та фінансова підтримка потребує адресного підходу, прозорого розподілу ресурсів і врахування реальних потреб сімей. У сфері житлового забезпечення доцільним є розширення програм надання житла, компенсацій та пільгового кредитування.

Освітня підтримка передбачає пільговий доступ дітей військовослужбовців до якісної освіти, стипендії, а також психологічний супровід у навчальному процесі. Соціальний супровід і правова допомога мають забезпечити ефективну комунікацію з державними органами, спрощення процедури отримання пільг і підвищення обізнаності щодо наявних можливостей. Не менш важливою є підтримка адаптації після завершення служби – через перекваліфікацію, сприяння працевлаштуванню та розвиток підприємницьких ініціатив.

Перспективи дослідження полягають у подальшому вивченні ефективності реалізації програм соціальної допомоги, розробленні моделей адресної підтримки для різних категорій військовослужбовців та членів їхніх сімей, а також у формуванні рекомендацій для органів державної влади та соціальних служб щодо вдосконалення механізмів соціального захисту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреїв Т. С., Суліцький В. В. Соціально-правовий захист військовослужбовців та їх сімей. *Prospects of modern science and education : The 5th International scientific and practical conference (February 07 – 10, 2023) Stockholm, Sweden. International Science Group*. 2023. С. 377-382.
2. Андрейчук С. К., Морушко О. О., Гасяк М. С. Стан пенсійного забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2021. Т. 31. № 2. С. 75-80.
3. Бейкун А. Л., Клачко А. О. Соціальний захист військовослужбовців: нормативно-правове забезпечення та сутність. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 6. С. 90-94.
4. Бєлай С. В., Васищев В. С., Ліпатов І. І. Особливості організації соціального захисту сімей військовослужбовців в умовах виникнення надзвичайних ситуацій. *Військові науки*. 2021. № 4(86). С. 22-35.
5. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/42.pdf
6. Бориченко К. В. Поняття права на соціальний захист. *Університетські наукові записки*. 2016. № 59. С. 301-309.
7. Гончаров А. Поняття соціального захисту. *Право соціального забезпечення*. 2009. № 10. С. 126-129.
8. Григоренко Є. І. Конституційні засади проходження військової служби громадянами України: проблеми теорії та практики : монографія. Харків : Право, 2010. 281 с.
9. Даниїлов В. В. Особливості формування іміджу Збройних сил України. *Політичний менеджмент*. 2009 № 5. С. 88-95.

10. Декларація ООН про права дитини від 20.11.1959. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text

11. Державні гарантії захисту соціальних прав військовослужбовців і членів їх сімей: загальний соціальний захист військовослужбовців і членів їх сімей; соціальний захист військовослужбовців і членів їх сімей в особливий період (зокрема під час воєнного стану); міжнародний аспект соціального захисту військовослужбовців (стандарти НАТО) / укл. : О. А. Джус та ін. Київ : ВД «Професіонал», 2023. 594 с.

12. Дідик Н. Ф. Вплив сімейних проблем на психологічний стан військовослужбовців під час АТО. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. Вип. 41 (44). С. 68-80.

13. Довідник з питань соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей, ветеранів Великої Вітчизняної війни, військової служби і військових пенсіонерів та інших громадян похилого віку в Україні / під ред. В. І. Собкова. Київ, 2006. 540 с.

14. Женевська конвенція ООН про поводження з військовополоненими від 12.08.1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_153/conv#n310

15. Житловий Кодекс України від 30.06.1983 № 5464-X. Відомості Верховної Ради УРСР. 1983. № 28. Ст. 573.

16. Жук О. Б. До питання дискусії: соціальний захист, соціальне страхування чи соціальне забезпечення. URL: https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/05/%D0%96%D1%83%D0%BA_%D0%9E.%D0%91._%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf

17. Загальна Декларація прав людини : міжнар. документ ООН від 10.12.1948. Офіційний вісник України. 2008. № 93. Ст. 89.

18. Капська А. Й., Олексюк Н. С. Організаційно-педагогічне забезпечення позитивної життєдіяльності сім'ї військовослужбовця. URL :

<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/15742/Kapska.pdf?sequence=1>

18. Карпенко М. І. Кримінальна відповідальність за порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : монографія / за заг. ред. Матвійчука В. К. Київ : КНТ, 2007. 232 с.

19. Карпенко М. І. Роль правової роботи в забезпеченні законності і правопорядку у Збройних Силах України. *Філософсько-соціологічні та психолого-педагогічні проблеми підготовки особистості до виконання завдань в особливих умовах : матеріали наук.-практ. конф. (м. Київ, 5 листоп. 2020 р.)*. Київ : НУОУ, 2020. С 108-113.

20. Корж І. Ф. Військова служба в Україні: вступ, просування, припинення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2004. 20 с.

21. Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Олійник В. О., Хоружий С. М., Ларіонов С. О., Сириця М. В. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям, ветеранам та членам їхніх сімей цивільними психологами : метод. посіб. Київ : 7БЦ, 2023. 175 с.

22. Конвенція РЄ про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) від 04.11.1950. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. Ст. 270.

23. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1 Спец. випуск. Ст. 15. 17

24. Копетюк М. І. Нормативно-правові аспекти визначення понять «соціальний захист» та «соціальне забезпечення». *Історико-правовий часопис*. 2019. № 1(13). С. 66-69.

25. Коропатнік І. М. Адміністративно-правові засади взаємодії громадянського суспільства і Збройних сил України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2016. 519 с.

26. Мазовецький Р. І. Основні напрямки вдосконалення системи соціального захисту військовослужбовців. URL:

<http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/16043/1/Mazovetskyi1019.pdf>

27. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : міжнар. документ ООН від 16.12.1966. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

28. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права : міжнар. документ ООН від 16.12.1966. *Офіційний вісник України*. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

29. Мельник Л.П., Бойко Д.Я. Особливості соціальної допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна / За ред. Л.П. Мельник, Т.Л. Опалюк. Вип. 40. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В, 2025. 166 с. С. 105-110. URL:

<https://zb-socped.kpnu.edu.ua/?p=74>

30. Москаленко В. В. Сутність соціального захисту та його місце в політиці соціальної держави. *Наукові записки. Політичні науки*. Т. 21. С. 41-44.

31. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.1998 № 16/98-ВР. *Офіційний вісник України*. 1998. № 6. Ст. 72.

32. Орловська О. А. Стратегії подолання проблем адаптації у сім'ї учасника бойових дій після повернення до цивільного життя. *Вчені записки 207 ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2020. Т. 31(70). № 4. С. 127–132.

33. Павленко В. С. Захист прав військовослужбовців та їх сімей: міжнародно-правовий аспект. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 7. С. 131–133. URL: http://lsey.org.ua/7_2020/34.pdf

34. Пасіка С. П. Адміністративно-правове регулювання соціального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2011. 21 с.

35. Пасіка С. П. Деякі питання регулювання соціального забезпечення військовослужбовців. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Право*. 2011. Вип. 15. С. 162–166.

36. Питання визначення повноважень деяких органів у сфері дотримання норм міжнародного гуманітарного права на всій території України : постанова Каб. Міністрів України від 12.09.2023 № 975. *Офіційний вісник України*. 2023. № 88. Ст. 94.

37. Правовий аналіз еволюції поняття та змісту військової служби. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 2. С. 374–378.

38. Приходько С. Держава і соціальний захист громадян. *Право України*. 1999. № 2. С. 22-26.

39. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 15. Ст. 190.

40. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин : Закон України від 12.07.2018 № 2505-VIII. *Офіційний вісник України*. 2018. № 62. Ст. 61.

41. Про прожитковий мінімум : Закон України від 15.07.1999 № 966-XIV. *Офіційний вісник України*. 1999. № 33. Ст. 55.

42. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 № 2017-III. *Офіційний вісник України*. 2000. № 44. Ст. 1.

43. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. *Офіційний вісник України*. 2019. № 34. Ст. 107. 196

44. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 33. Ст. 126.

45. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22.10.1993 № 3551-XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 45. Ст. 425.

46. Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей : Закон України від 26.01.2022 № 2010-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. № 42. Ст. 7.

47. Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються із служби у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України, та членів їхніх сімей : Закон України від 15.06.2004 № 1763-IV. *Офіційний вісник України*. 2004. № 27. Т. 1. Ст. 15.

48. Про відпустки : Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 2. Ст. 4.

49. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 05.11.1991 № 1788- XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 3. Ст. 10.

50. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб : Закон України від 09.04.1992 № 2262-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 29. Ст. 399.

51. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців та інших осіб на біологічне батьківство 197 (материнство) : Закон України від 22.11.2023 № 3496-IX. *Офіційний вісник України*. 2024. № 9. Ст. 61.

52. Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації за невикористані дні відпусток членам сімей військовослужбовців та поліцейських

у разі їх загибелі (смерті) : постанова Каб. Міністрів України від 16.01.2024 № 37. *Офіційний вісник України*. 2024. № 15. Ст. 15.

53. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення соціального захисту військовослужбовців, поліцейських та деяких інших осіб : Закон України від 06.09.2023 № 3379-IX. *Офіційний вісник України*. 2023. № 93. Ст. 13.

54. Порядок виплати матеріальної допомоги для вирішення соціальнопобутових питань в 2024 році. URL: <https://www.mil.gov.ua/zvernenniyagromadyan/vidpovid-na-aktualni-pitannya/poryadok-viplati-materialnoi>

55. Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення сім'ям військовослужбовців захоплених у полон або заручниками, а також інтернованих у нейтральних державах або безвісно відсутніх : постанова Каб. Міністрів України від 30.11.2016 № 884. *Офіційний вісник України*. 2016. № 97. Ст. 64.

56. Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) закладів фахової передвищої та вищої освіти : постанова Каб. Міністрів України від 28.12.2016 № 1045. *Офіційний вісник України*. 2017. № 4. Ст. 517.

57. Про затвердження Порядку пільгового кредитування для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти : постанова Каб. Міністрів України від 29.08.2018 № 673. *Офіційний вісник України*. 2018. № 70. Ст. 29

58. Рабінович П. М., Панкевич О. З. Соціальне право: деякі питання загальної теорії. *Право України*. 2003. № 1. С. 104–107.

59. Рошканюк В. М. Категорія «соціальний захист» в праві соціального забезпечення України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Право*. 2012. Вип. 18. С. 108–111.

60. Савицький В. І. Особливості військової соціальної роботи з різними категоріями клієнтів. URL:

<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/765a8efe8af6-4fd8-adf4-40c12e7696f0/content>

61. Сайнецький О. П. Зміст та особливості соціального забезпечення військовослужбовців як правового явища. *Митна справа*. 2013. № 5 (89). С. 204–209.

62. Сидоренко А. О. До питання соціального захисту членів сімей військовослужбовців в Україні. *Сталий розвиток суспільства та держави: сучасні виклики та напрямки розвитку : матеріали Всеукр. наук. конф. молодих вчених (м. Одеса, 18 листоп. 2022 р.)*. Уклад. : В. С. Кучерявенко, Л. С. Бондарчук. І. С. Радковська [та ін.]; за ред. : М. Р. Аракеляна, К. І. Спасової. Одеса, 2022. С. 180–183. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/23909>.

63. Сидоренко А. О. Соціальний захист членів сімей військовослужбовців в Україні: проблеми та шлях їх вирішення. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 6. С. 151–155. URL: <http://journalapp.uzhnu.edu.ua/article/view/273625/269003>

64. Сидоренко А. О. Соціальний захист членів сімей військовослужбовців: нормативно-правове забезпечення. *Правове забезпечення соціальної сфери : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 28 квіт. 2023 р.)* / укл. А. А. Сірякова ; за заг. ред. Г.І. Чанишевої ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. С. 280–283.

65. Сімкіна О. В. Змістовний аспект поняття «соціальний захист» а основні засади його втілення на європейському просторі. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2012. № 7. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=438>

66. Суходольська Н. П. Удосконалення системи соціального захисту населення в Україні. Спеціальність 051 «Економіка», Освітня програма

«Управління персоналом та економіка праці». Вінниця : Донецький нац. ун-т ім. Василя Стуса, 2020. 76 с.

67. Тихий В. П. Безпека людини: поняття, правове забезпечення, значення, види. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 2 (85). С. 31–46.

68. Умаєв Б. Б. Особливості соціального захисту військовослужбовців і працівників Служби безпеки України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2022. Вип. 70. С. 248–252.

69. Шолудько Ю. О., Потопахіна О. М. Соціальний захист військовослужбовців за законодавством України. *Актуальні проблеми сучасного права*. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/20122/1/55-68.pdf>

70. Яригіна Є. П. Місце і значення соціального забезпечення сімей з дітьми в системі права соціального захисту. *Проблеми законності*. 2011. Вип. 116. С. 80–86.